

18. 4. 2002

ID: 16509

Rozhodování o pozastavení činnosti politické strany či hnutí

Pozastavit činnost strany a hnutí nebo je rozpustit nelze ve smyslu § 15 odst. 2 zák. č. [424/1991](#) Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích, v době ode dne vyhlášení celostátních voleb do Poslanecké sněmovny, Senátu, zastupitelstev měst a obcí a zastupitelstev vyšších územních samosprávných celků do desátého dne po posledním dni těchto voleb.

Pozastavit činnost strany a hnutí nebo je rozpustit nelze ve smyslu § 15 odst. 2 zák. č. [424/1991](#) Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích, v době ode dne vyhlášení celostátních voleb do Poslanecké sněmovny, Senátu, zastupitelstev měst a obcí a zastupitelstev vyšších územních samosprávných celků do desátého dne po posledním dni těchto voleb. Toto ustanovení zákona ovšem nebrání tomu, aby Nejvyšší soud ve shora vymezené době rozhodl o zamítnutí návrhu Vlády České republiky na pozastavení činnosti politické strany či hnutí, jestliže neshledá návrh důvodným.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 11 Zp 18/2001, ze dne 26.2.2002)

Nejvyšší soud České republiky ve věci navrhovatele: Vláda České republiky, proti odpůrci: P. v. pro P., o pozastavení činnosti politického hnutí, tak, že návrh Vlády České republiky na pozastavení činnosti politické strany - P. v. pro P. zamítl.

Z odůvodnění :

Navrhovatel - Vláda České republiky se u Nejvyššího soudu České republiky podaným návrhem domáhal rozhodnutí o pozastavení činnosti odpůrce, politické strany - P. v. pro P., a to z toho důvodu, že odpůrce opakovaně nesplnil povinnost vyplývající pro něj z ustanovení § 18 odst. 1 zák. č.

[424/1991](#) Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích, ve znění pozdějších zákonů (dále jen „zákon“), když nepředložil Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky výroční finanční zprávy za rok 1998 a 1999 v úplnosti stanovené zákonem, neboť tyto neobsahovaly zejména zprávu auditora o ověření roční účetní závěrky. V tomto směru navrhovatel poukázal na příslušná usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (ze dne 20. 5. 1999, a ze dne 30. 5. 2000). Navrhovatel tak dovozuje, že činnost odpůrce je v rozporu s ustanovením § 4 písm. a) zákona, podle něhož nemohou vyvíjet činnost politické strany a politická hnutí, které porušují Ústavu a zákony.

Odpůrce ve svém vyjádření k návrhu v podstatě uvedl, že si je vědom vytýkaného nedostatku, neboť výroční finanční zprávy nepředložil ve stavu, který vyžaduje zákon. Poukázal na těžkosti spojené s opatřením zprávy auditora o ověření roční účetní závěrky s tím, že nedostatky odstraní. Též s ohledem na dodatečné odstranění vad svých výročních finančních zpráv za léta 1998 až 2000 pak navrhoval zamítnutí podaného návrhu.

Podle usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 20. 5. 1999, odpůrce nepředložil výroční finanční zprávu za rok 1998 v úplnosti vyžadované zákonem, neboť jejím obsahem zejména nebyla zpráva auditora o ověření roční účetní závěrky. Podle usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 30. 5. 2000, odpůrce nepředložil výroční finanční zprávu za rok 1999.

Nakonec i v usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 25. 5. 2001, se uvádí, že odpůrce výroční finanční zprávu za rok 2000 nepředložil v úplnosti vyžadované zákonem.

Odpůrce v průběhu řízení před Nejvyšším soudem České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) předložil opisy výročních finančních zpráv za rok 1998, 1999 a 2000.

Z opisu těchto výročních finančních zpráv shodně vyplývá, že ve všech směrech obsahují údaje vyžadované ustanovením § 18 odst. 1 zákona a jsou vždy opatřeny zprávou auditora o ověření účetní závěrky. Z obsahu auditorské zprávy vyplývá, že v hospodaření odpůrce nebyly shledány žádné podstatnější nedostatky.

Podle § 4 písm. a) zákona mimo jiné platí, že vznikat a vyvíjet činnost nemohou strany a hnutí, které porušují Ústavu a zákony.

Podle § 18 odst. 1 zákona jsou strany a hnutí povinny předložit každoročně do 1. dubna Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod body a) až e) citovaného ustanovení.

Podle § 14 odst. 1 zákona může činnost strany a hnutí být rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže jejich činnost je v rozporu s § 1 až § 5, § 6 odst. 5 a § 17 až § 19 zákona, nebo se stanovami.

Podle § 15 odst. 1 zákona platí, že o pozastavení činnosti strany a hnutí rozhoduje k návrhu vlády Nejvyšší soud. Řízení před Nejvyšším soudem se přitom řídí ustanovením § 200i o. s. ř., tzn. že Nejvyšší soud rozhoduje usnesením, proti němuž nejsou přípustné opravné prostředky. Z hlediska rozsahu dokazování platí, že soud je povinen provést ke zjištění skutkového stavu i jiné důkazy potřebné k náležitému objasnění věci, než které byly účastníky navrhovány (§ 120 odst. 2 o. s. ř.).

Nejvyšší soud návrh projednal a shledal, že v něm uvedené skutečnosti jsou správné, neboť jak z údajů v něm obsažených a zpráv vyžádaných Nejvyšším soudem, tak i z vyjádření procesních stran bylo zjištěno, že odpůrce skutečně ve stanovených lhůtách nesplnil zákonem uložené povinnosti (tj. předkládat výroční finanční zprávu Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky). Na základě důkazů provedených v tomto řízení je zřejmé, že v návrhu uvedené výroční finanční zprávy odpůrce za roky 1998 a 1999 nebyly v zákonné lhůtě doručeny Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, popřípadě neobsahovaly všechny zákonem vyžadované náležitosti.

Odpůrce tedy nesplnil zákonnou povinnost stanovenou v § 18 odst. 1 zákona, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší soud rozhodnout o pozastavení činnosti politického hnutí.

Přesto Nejvyšší soud dospěl k závěru, že tomuto návrhu Vlády České republiky není možno vyhovět a činnost odpůrce jako politické strany pozastavit. Nejvyšší soud se přitom opíral zejména o právní názory vyjádřené v nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 10. 1995, Pl ÚS 26/94. Plénum Ústavního soudu v citovaném nálezu vyjádřilo tento zásadní závěr:

„Nelze připustit, aby z důvodu nesrovnalostí a závad ve výroční finanční zprávě politické strany mohl být dán podnět směřující k pozastavení činnosti nebo rozpuštění strany. Závady ve výroční finanční zprávě nelze kvalifikovat ani jako porušení principů čl. 5 a čl. 9 Ústavy, ani jako splnění podkladů pro nepřipustnost činnosti politických stran podle § 4 zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. Všechny uvedené předpoklady se týkají závažného deficitu principiální povahy ve sféře demokratických náležitostí. K tomu směřuje i § 4 písm. a) - porušování Ústavy a zákonů. Také toto ustanovení postihuje činnost, která se týká demokratických základů státu. Proto také je nepřipustná činnost stran, které nejen pouze porušily (některý) zákon, ale těch, které porušují zákony. V této formulaci je vyjádřen prvek trvalosti perpetuálního chování politické strany, která právě tímto opakovaným porušováním zákonů chová způsobem ohrožujícím demokratické základy státu.“

Z tohoto právního závěru lze především dovodit, že důvodem pozastavení činnosti politického subjektu může být, pokud jde o nesrovnalosti a závady v předložené výroční finanční zprávě, tedy porušování zákona v ustanovení § 18 odst. 1, jen opakované jednání či opomenutí, a to navíc závažnější povahy.

Jestliže na základě dokazování provedeného před Nejvyšším soudem bylo zjištěno, že odpůrce v průběhu řízení (ke dni rozhodnutí) dodatečně předložil výroční finanční zprávy obsahující zákonem požadované náležitosti, pak zde není věcného důvodu k pozastavení jeho činnosti. Tento závěr je tedy namísto při zjištění, že odpůrce učinil kroky k odstranění závadného stavu, a to i k období následující po době vymezené podaným návrhem (za rok 2000 rovněž předložil výroční finanční zprávu bez vad, včetně zprávy auditora). Za této situace nelze přesvědčivě učinit závěr o tom, že v případě politické strany P. v. pro P. se jedná o politický subjekt, který opakovaným porušováním zákonů se chová způsobem ohrožujícím demokratické základy státu. Nejvyšší soud má zato, že odpůrce výše popsáním jednáním naopak prokázal, že nadále nehodlá v porušování svých zákonných povinností pokračovat, ale že jím chce dostát. Proto podle názoru Nejvyššího soudu v současné době nelze dovodit, a to i z důvodů, které jsou podrobně rozvedeny v již citovaném nálezu Ústavního soudu, že jsou splněny podmínky pro pozastavení činnosti odpůrce.

Nejvyšší soud bral přitom v úvahu též účel, který institut pozastavení činnosti politické strany nebo hnutí má; totiž vytvořit právní rámec pro nápravu vadného stavu, popř. pro vytvoření podkladu pro podání návrhu na rozpuštění strany. Při pozastavení činnosti totiž mohou strana a hnutí činit pouze takové úkony, které jsou zaměřeny na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, avšak nejdéle po dobu jednoho roku (§ 14 odst. 2 zákona). Nedojde-li v této době ke sjednání nápravy, může dojít k podání návrhu na rozpuštění takové strany či hnutí.

Dojde-li ve stanovené lhůtě k odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti strany z důvodů uvedených v § 18 odst. 1 zákona, považuje se činnost strany a hnutí za řádně obnovenou dnem, kterým byla stanovená povinnost uznána za splněnou příslušným orgánem (§ 14 odst. 3 zákona). Pozastavení činnosti strany jen k tomu, aby bylo příslušným orgánem konstatováno napravení závadného stavu, by bylo podle názoru Nejvyššího soudu vzhledem k současnému chování odpůrce k plnění svých zákonných povinností jen čistě formálním opatřením. Navíc nelze pominout, že z předložených výročních finančních zpráv odpůrce vyplývá, že jeho hospodaření je plně v souladu se zákonem. Zprávy auditora za roky 1998 až 2000 nezjišťují žádné podstatnější nedostatky, a ani v řízení před Nejvyšším soudem nevyšly najevo žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly nesprávnému hospodaření odpůrce. Proto Nejvyšší soud rozhodl tak, že se návrh na pozastavení činnosti odpůrce zamítá.

Pro úplnost lze dodat, že rozhodnutím prezidenta republiky ze dne 30. ledna 2002, uveřejněným pod č. [38/2002](#) Sb., byly vyhlášeny volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu, do Senátu Parlamentu, do zastupitelstev obcí a do zastupitelstva hlavního města Prahy. Toto rozhodnutí bylo uveřejněno v částce 16 Sbírky zákonů České republiky, jež byla rozeslána dne 1. února 2002.

Podle § 15 odst. 2 zákona platí, že pozastavit činnost strany a hnutí nebo je rozpustit nelze v době ode dne vyhlášení celostátních voleb do Poslanecké sněmovny, Senátu, zastupitelstev měst a obcí a zastupitelstev vyšších územních samosprávných celků do desátého dne po posledním dni těchto voleb (výjimka je stanovena jen pro případ, že činnost strany a hnutí je v rozporu s § 4 zákona).

Výše citované ustanovení zákona ovšem nebrání tomu, aby Nejvyšší soud ve shora vymezené době rozhodl o zamítnutí návrhu Vlády České republiky na pozastavení činnosti politické strany či hnutí, jestliže neshledá návrh důvodným.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)